

Od redakcji

DRODZY NAUCZYCIELE! Oddajemy do Państwa rąk pierwszy zeszyt *Notatnika historyka*. Jest on początkiem serii książkowej, adresowanej przez Wydawnictwo Stentor specjalnie do nauczycieli historii.

Naszym pragnieniem było stworzenie swoistego poradnika, który byłby skarbnicą pomysłów, podpowiedzi, a także gotowych recept, jak sprawić, by lekcje historii stały się z jednej strony jeszcze bardziej atrakcyjne dla Państwa uczniów, a z drugiej – były jeszcze bardziej efektywne pod względem edukacyjnym. O tym zaś, że zainteresowanie ucznia tematem zajęć jest kluczem do sukcesu, nie trzeba chyba nikogo przekonywać.

Tematyka każdego kolejnego wydania *Notatnika* oscylować będzie wokół konkretnego – choć szerokiego – zagadnienia. Tematem przewodnim niniejszego zeszytu są dzieje Europy Środkowo-Wschodniej. W poszczególnych działach *Notatnika* znajdują Państwo różnego rodzaju teksty: zarówno opracowania zagadnień historycznych, jak i konkretne propozycje do wykorzystania na lekcji. Ich autorami są historycy, nauczyciele, metodycy i dziennikarze historyczni.

Notatnik podzielony jest na stałe działy, które systematyzują materiał pod względem treści, jak i przeznaczenia poszczególnych artykułów. Pierwszy z nich, „Wykład historyka”, stanowi wprowadzenie do tematu przewodniego zeszytu, ukazujące jego szeroki kontekst. Niniejszy tom otwiera wykład prof. Henryka Samsonowicza o czynnikach, które wpłynęły na powstanie i ostateczny kształt cywilizacji europejskiej. Rubryka „Rozmowy historyków” to wywiady i dyskusje z historykami, popularyzatorami historii i autorami książek historycznych. W pierwszej jej odsłonie dr Paweł Żmudzki, autor podręcznika do historii dla liceum i technikum, opowiada o kanonach obowiązujących średniowiecznych kronikarzy przy opisywaniu władców. Z kolei „Warsztat nauczyciela” to miejsce, w którym nauczyciele i historycy prezentują ciekawe sposoby przedstawienia tematów na zajęciach z uczniami, a także dzielą się własnymi doświadczeniami, jak wzbogacić pedagogiczny i historyczny warsztat. Joanna Piłat pisze o problemach z przekazywaniem uczniom wiedzy o wydarzeniach, co do których sami historycy nie mają pewności, a zatem uświadamianiu różnicy między faktem historycznym a hipotezą. Adam Tracz radzi, jak wpleść w historię „wielką” dzieje małej ojczyzny i tym samym

zrealizować założenia edukacji regionalnej. Dr Piotr Kroll omawia dokument, który mógłby być brzemienny w skutkach dla Europy Środkowo-Wschodniej, gdyby tylko projekt unii hadziackiej i stworzenia Rzeczypospolitej Trojga Narodów udało się zrealizować. Natomiast Przemysław Zieliński na przykładzie losów muzyki rockowej w PRL pokazuje, jak wprowadzić muzykę na lekcję historii.

Gotowych instruktaży dostarczy dział „Scenariusze lekcji”. Jedną z dwóch propozycji zajęć o hołdzie pruskim to zarazem projekt lekcji wykorzystujących historię alternatywną. Więcej o tej metodzie w kolejnym dziale „Z czym do ucznia”, w którym będziemy prezentować niekonwencjonalne metody prowadzenia lekcji, wykorzystywania uczniowskich zainteresowań i aktywizowania młodzieży. Z kolei w „Historycznych dylematach” wskazywać będziemy problemy, przed którymi często staje nauczyciel historii: niejednoznaczne ustalenia historyków, sprzeczne tezy i oceny dotyczące wydarzeń z przeszłości. Nawet jeśli problemów tych nie udaje się rozwiązać, to warto mieć świadomość ich istnienia i... być przygotowanym na kłopotliwe, acz uzasadnione pytania co bardziej dociekliwych uczniów. W tym zeszycie zajmiemy się statuem Bolesława Krzywoustego i kwestią odmiennego przedstawiania mapy podziału Polski na dzielnice w różnych podręcznikach i atlasach.

„Z historią na przełaj” to projekty interesujących wycieczek historycznych, odbiegających od schematu rutynowej wizyty w muzeum czy miejscu pamięci. Wanda Królikowska opracowała (a wcześniej przetestowała ze swoimi uczniami) trasę wycieczki uzupełniającej lekcję o powstaniu listopadowym.

Wojciech Kalwat w ramach „Testów, pytań, zadań” przygotował klasówkowy „gotowiec”, który pozwoli na przeprowadzenie szybkiego sprawdzianu, weryfikującego zarówno stan wiedzy, jak i umiejętność pracy ze źródłem, tak istotną z punktu widzenia matury. Zgodnie z tematem przewodnim, test dotyczy problemów politycznych Europy Środkowo-Wschodniej, a konkretnie niedoszłego rozbioru Rzeczypospolitej, zaprojektowanego w 1656 r. w Radnot.

W dziale „Lekcja z komputerem” znajdują Państwo artykuł Agnieszki Ucińskiej, a w nim garść porad i adresów internetowych przydatnych w trakcie przygotowywania zajęć dotyczących historii Europy Środkowo-Wschodniej, a szczególnie dziejów najnowszych. O tym, że internet to podstawowe źródło informacji (a także – niestety – wielu gotowych prac), wśród uczniów wiadomo powszechnie. Warto więc, by i nauczyciele poznali „broń” swoich podopiecznych, żeby ustrzec ich przed błędami na stronach WWW, a samemu zabezpieczyć się przed nieuczciwością uczniów kopiujących prace domowe z sieci.

Zeszyt kończymy „Biblioteczką historyka”. W tym dziale prezentować będziemy ciekawe, a przede wszystkim przydatne każdemu nauczycielowi historii pozycje książkowe, które ułatwią przygotowanie się do zajęć na temat wchodzący w zakres danego *Notatnika historyka*.

Liczymy na Państwa opinie, uwagi i propozycje. Każdy głos będzie dla nas cenny, aby *Notatnik* w jak największym stopniu spełniał oczekiwania nauczycieli historii i stał się swoistym forum wymiany doświadczeń i pomysłów. Dlatego na koniec – serdecznie zapraszamy wszystkich do współpracy! Propozycje i listy prosimy nadsyłać na adres Wydawnictwa Stentor z dopiskiem: *Notatnik historyka*.

Redakcja